

Thorvald Staunings tale ved 10-året for genforeningen

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

15. juni 1930

Sted

Dybbøl Mindepark

Genforeningens 10-aarsdag

Danske Kvinder og Mænd!

Der er forløbet 10 Aar, siden Repræsentanter for hele det danske Folk samledes her paa det historiske Sted i Dybbøl Skanser til festlig og højtidelig Genforening med Sønderjylland. Troen paa denne Begivenhed, der var holdt levende i 56 Aar, var blevet Virkelighed efter haarde Trængselstider under frem med Lands Herredømme, og nu har vi i 10 Aar arbejdet sammen inden for vort eget Lands Grænser.

Nu samles vi atter her, Repræsentanter fra Regering, Rigsdag og Folk med Kvinder og Mænd, der har deres Hjem her i den minderige Landsdel, vi samles for i Fællesskab at dvæle i Minderne om svundne Tider og for at bekræfte det Haandslag, hvormed vi mødtes for 10 Aar siden.

Vi ved, at disse 10 Aar har budt mange Vanskeligheder, saaledes som de maa komme, naar en Del af et Land og en Befolkning skilles ud fra sin Forbindelse og forbindes med et nyt Centralpunkt. Vi ved, at baade aandelige og økonomiske Besværligheder opstod, men de var dog intet imod de Lidelser, der begyndte for henved 66 Aar siden, da den danske Befolkning efter en ulykkelig Krig, efter Sejrherrens Vilje og Befaling skiltes fra sit Moderland.

Men dertil kommer, at det danske Folk hæderligt har vist Vilje til at hjælpe denne Landsdel og dens Befolkning over og igennem de vanskelige Vilkaar, som viste sig.

Med stor Enighed er der gennemført Love og Bevillinger til Støtte under den

økonomiske Omvæltning, som fulgte efter Krigen, og til den Bedrifts-Omlægning, der særlig var fornøden for Landbruget. Og om Befolkningen end nu og da har været nedtrykt, har den dog følt, at der arbejdedes efter Evne og med god Vilje paa Ubedring af den Skade, der var Følgen af Fortids Ulykker.

Og ligesom vi ser tilbage paa en Virksomhed, hvis Maal har været at mildne Vilkaarene i alle Henseender for den Befolkning, der knyttedes til Danmark, ser vi ogsaa med Tilfredshed tilbage paa en Virksomhed for at sikre det tyske Mindretal indenfor vore Grænser den Frihed og Retfærdighed, som det havde Krav paa.

De gamle Tider er forbi, ny Tid og ny Opfattelse raader. Men Minder lever hernede. Gode og onde Minder imellem hinanden.

Endnu lever her en Skare Kvinder og Mænd, der har oplevet Tiden mellem 1864 og 1920. Vi ved, at det er dem og deres Slægter, der bevarede dansk Sprog, dansk Kultur og Tradition under Fremmedherredømmet, og vi ved, at de har bitre Minder fra den Tid. De skal erindres paa denne Højtidsdag, og en Tak skal lyde til dem for deres Kærlighed og Troskab overfor vort fælles Land.

Og her lever et Slægtled, som har Minderne fra den store Krig. Gamle, danske Familier maatte se deres Sønner drage ud i Krigen under de tyske Faner i Aarene fra 1914. Vi forstaar den Smerte, det har forvoldt. En dobbelt Smerte, som maatte bæres for at undgaa endnu større Ulykker. Det er blevet anerkendt, at den sønderjydske Befolkning viste sand Loyalitet og Troskab i disse forfærdelige Ufredsaar.

Mange unge, danske Mænd blev derude, og mange Hjem hernede begræder endnu disse Tab. Ogsaa vi, der er samlet paa denne Højtidsdag, vil skænke disse Sønner en Tanke og deres Hjem og Slægtninge vor varme Medfølelse.

Men efter de mange triste Aar, der gav de dystre Minder, kom den befriende Stund, da Budskabet lød: I maa gerne hejse det danske Flag, I maa gerne tale det danske Sprog. Den sørgelige Krig var endt, det tyske Folk vidste, at nu maatte der ogsaa øves Retfærdighed overfor Sønderjylland. Og Flagene kom frem, dansk Tale lød i Forsamlingshusene, danske Sange klang igennem det jyske Landskab.

Fra Befolkningens Talsmand i den tyske Rigsdag lød det samme Krav, som samlede Folkets Repræsentanter i den danske Rigsdag, Kravet om en Afgørelse paa Grundlag af Folkenes Selvbestemmelsesret.

Og vi fik Afgørelsen, et af de skønneste Minder i vor nationale Historie. Vi ved vel og behøver ikke at skjule, at ogsaa den Afgørelse medførte Skuffelser og voldte Sorg, men alligevel havde Glæden Overtaget og med Rette. Vi føler os trygge ved Afgørelsen, thi den skete paa Grundlag af en solid Folkevilje, udtrykt ved dedsted fundne Afstemninger, og den sikrede den nationale Enhed indenfor Landets Grænser.

Grænselinien er draget som Folkeviljen anviste det, og derfor er der Fred og Forsonlighed ved denne Grænse. Og det er hele Folkets Sag, at denne Tilstand bevares. Det maa være Maalet for vor Stræben i Nutiden, og det vil ogsaa i Fremtiden være en Opgave, som maa varetages.

Med berettiget Stolthed kan vi henvise til de Afgørelser, der er truffet i Danmark angaaende det tyske Mindretals Stilling, overbeviste om, at disse Afgørelser har bidraget til den fredelige Udvikling af Forholdene hernede. Den danske Rigsdag har vist Frisind og Højsind ved Ordningen af de kulturelle Anliggender i Sprog, Kirke og Skole. Den har ikke fulgt Eksemplet fra Tiden efter 1864, og det vilde ogsaa have været grov Uret. Vi har øvet Retfærdighed over for en Befolkningsdel, som ved Begivenhedernes Udvikling har faaet sit Hjem indenfor en anden Nation end deres oprindelige. Tysk Sprog og Kultur er denne Befolknings aandelige Eje, og det danske Folk øver ikke Vold.

Vi ved, at det Tyskland, som nu er vort Naboland, er et andet end det, der i 1864 annekterede Sønderjylland. Og vi føler os overbeviste om, at den Frisindets Aand, som er bragt i Anvendelse paa vort Omraade, fortsat vil trænge sejrende igennem ogsaa paa den anden Side af den nye Grænse.

Vi møder ikke paa Tiaarsdagen for Genforeningen for at holde Sejrsfest eller for at hovere over vort Naboland. Vi møder fra begge Sider af den *gamle* Grænse for sammen at dvæle i Minderne om svundne Tider. Der er sikkert ogsaa iblandt Minderne gode og smukke Begivenheder fra de to Befolkningsdeles Samliv og smukke Erindringer netop fra de Dage, da det tyske Folk var ved Afslutningen af de haarde Prøvelser, som den store Krig havde medført, og den sønderjydske Befolkning ved Afslutningen af sin haarde Tid.

Vi har Grund til at anerkende det højt udviklede, dygtige tyske Folk og Grund til at ønske Venskab og Samarbejde med dette. Fortids Strid er endt, en ny Tid er begyndt. En Arbejdets Tid for økonomisk, social og kulturel Højnelse, og denne Tid vil bringe Lykke for Fremtidens Slægter, naar dens Gerning bliver viet Freden i Samarbejde mellem Nationer og Folk.

Det er mit Ønske paa denne Højtidsdag, at det danske Folk bestandig maa være besjælet af Viljen til fordrageligt Samliv og Samarbejde med vort Naboland, og mit Haab, at dette Ønske ogsaa vil finde Genklang i Nabofolket.

Og saa bringer jeg da i det danske Folks Navn en Hilsen til Landsmændene her med Tak for de første ti Aar af vor nye Historie. Vi ønsker, at den fremgangsrigge Udvikling, som nu er synlig, maa fortsættes, at den Følelse af Lykke ved Eders Tilbagevenden til Danmark, som fik saa stærke og smukke Udslag i 1920, maa vokse i Styrke og Inderlighed.

Lad os i Mindet om de syundne Tider ønske, at den nationale Enhed, som nu befolker vort Land, maa vokse og trives, socialt og kulturelt, saaledes at dansk Sprog, dansk Kultur og dansk Foretagsomhed bestandig kan indtage en anset og hædret Plads indenfor Nationernes Kreds. Leve Danmark!

Kilde

Stauning, Th. (1931). Tanker og Taler: Et Billede af 25 Aar i det offentlige Liv. København og Oslo: Jespersen og Pios Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Jubilæumstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-ved-10-aret-for-genforeningen>